

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра всесвітньої історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етнокультурні процеси в регіонах світу

для студентів

спеціальності **032 Історія та археологія**

рівня вищої освіти другого (магістерського)

освітньої програми **032.00.01 «Історія»**

Київ – 2023

Розробники: доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Драч Оксана Олександрівна; кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Горпинченко Інна Володимирівна

Викладачі: доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії Драч Оксана Олександрівна; кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Горпинченко Інна Володимирівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії Факультету суспільно-гуманітарних наук.

Протокол від 28.08.2023р. № 1

Завідувач кафедри (І.В. Срібняк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 032.00.01 «Історія»

28.08.2023 р.

Гарант освітньої програми (А.В. Гедьо)

Робочу програму перевірено 28.08.2023 р.

Заступник директора/декана (В.М. Завадський)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	32	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	80	
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: Формування у студентів нарративного, експертно-аналітичного рівня компетентності та здатності до моделювання і прогнозування етнокультурних процесів регіонів як багатовимірних просторів, що охоплюють територію континенту, кількох країн чи частину країни

Завдання:

1. Здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.
2. Вміння організовувати творчі колективи з метою розв'язання комплексних міжпредметних проблем.
3. Здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість.
4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
5. Здатність взаємодіяти з представниками інших професійних груп гуманітарної сфери.
6. Здатність до творчого мислення, яке полягає у схильності до нестандартного вирішення задач, самостійності міркувань та умовиводів.
7. Формування у студентів нарративного, експертно-аналітичного рівня компетентності та здатності до моделювання і прогнозування процесів у рамках різних конгломерацій (місто-країна-регіон).
8. Здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію.
9. Здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в т.ч. використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних.
10. Вміння створювати тексти однією з іноземних мов з використанням термінів, які прийняті в фаховому середовищі;
11. Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації;
12. Здатність виявляти специфіку в підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки;
13. Вміння застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі в середніх, професійно-технічних закладах та в системі післядипломної освіти.
14. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної спеціалізації при розробці (у відповідності до певних вимог) наукових проектів прикладної спрямованості, а також при вирішенні певних практичних проблем.
15. Вільне володіння та оперування понятійно-категоріальним апаратом в галузі експертної аналітики.
16. Вміння проводити експертний аналіз в контексті історичного регіонознавства шляхом підготовки аналітичних записок та проведення інформаційно-аналітичного моніторингу;
17. Здатність моделювати і оцінювати основні сценарії розвитку суспільних процесів в масштабах міст, країн та регіонів, обґрунтовувати і формулювати практичні рекомендації для різного рівня владних структур.

18. Здатність аналізувати історичні джерела із використанням кількісних методів дослідження.

3. Результати навчання за дисципліною

1. Глибокі знання в межах спеціалізації з позначенням новацій останнього часу.
2. Набуття системних знань в галузях історичної урбаністики / регіонознавства.
3. Знання професійних норм в галузі історії та археології.
4. Знання основних етапів наукового пошуку в галузі історії та археології та завдання кожного з них.
5. Розуміння основних теоретичних та методологічних проблем сучасної історичної науки.
6. Розуміння і здатність інтерпретувати основні завдання історичної та археологічної науки.
7. Здатність пояснювати взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, оцінювати альтернативні варіанти інтерпретації основних тенденцій та особливостей історичного розвитку людства у певні історичні періоди.
8. Здатність аналізувати взаємозв'язки між позицією професійного історика та пануючими у суспільстві поглядами на минуле.
9. Здатність виявляти ініціативу, яка спрямована на збереження та управління культурною спадщиною.
10. Здатність брати участь у здійсненні реальних дослідницьких проєктів.
11. Здатність аналізувати явища та процеси світової історії з урахуванням сучасних теорій суспільного розвитку.
12. Здатність визначати інформаційний потенціал конкретних історичних джерел при вирішенні певної наукової проблеми.
13. Здатність досліджувати життя та діяльність конкретних людей з урахуванням досягнень сучасної біографістики.
14. Здатність здійснювати експертизу пам'яток матеріальної та духовної культури, в тому числі з метою їх подальшого використання в сфері туризму та рекреації.
15. Здатність обґрунтувати мету та завдання власного дослідження з урахуванням актуальних проблем сьогодення.
16. Здатність узагальнювати результати власного дослідження.
17. Здатність використовувати квантифікаційні методи аналізу історичних джерел.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна робота
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
11 семестр – 6 курс							
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I							
Скандинавія другої половини XX ст.							
Тема 1. Скандинавський регіоналізм: поняття і чинники виокремлення.	14	2	2				10
Тема 2. Країни Скандинавії в умовах розбудови держави загального добробуту: соціально-демографічний, соціокультурний і психологічний вимір.	14	2	2				10
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем I	30	4	4				20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II							
Скандинавія в умовах глобалізації к. XX – початок XXI ст.							
Тема 3. Країни Скандинавії в умовах глобалізації: особливості розвитку, якість життя та інновації.	14	2	2				10
Тема 4. Країни Скандинавії в умовах глобалізації: досягнення і перспективи гендерної рівності.	14	2	2				10
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем II	30	4	4				20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III							
Загальна характеристика Латиноамериканського регіону							
Тема 5. Латинська Америка на світовій карті.	14	2	2				10
Тема 6. Етнонаціональна історія країн Латинської Америки.	14	2	2				10
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем III	30	4	4				20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV							

Культурний та етноконфесійний розвиток країн Латинської Америки							
Тема 7. Новітня культура та традиції країн Латинської Америки.	14	2	2				10
Тема 8. Етноконфесійний розвиток сучасних країн Латинської Америки.	14	2	2				10
Модульний контроль	2						
Разом за змістовим модулем IV	30	4	4				20
Разом за семестр	120	16	16				80
Усього годин	120	16	16				80

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І **Скандинавія другої половини ХХ ст.**

Лекція 1. Скандинавський регіоналізм: поняття і чинники виокремлення (2 год) *Логіка викладу:*

1. Вступ до модуля «Країни Скандинавії».
2. Чинники виокремлення регіону Скандинаві: підходи науковців.
3. Регіоналізм Швеції і Норвегії в роки холодної війни.

Лекція 2. Країни Скандинавії в умовах розбудови держави загального добробуту: соціально-демографічний, соціокультурний і психологічний вимір (2 год)

Логіка викладу:

1. Чинники становлення соціальної держави в регіоні.
2. Особливості соціокультурного розвитку країн Скандинавії.
3. Феномен індивідуалізму в сучасному суспільстві.
4. Інститут сім'ї в країнах Скандинавії (на прикладі Швеції). Проблема народжуваності.
5. Молодіжна політика в Швеції на сучасному етапі.

Семінарське заняття 1. Скандинавський регіоналізм: поняття і чинники виокремлення (2 год)

Логіка обговорення:

1. Соціально-економічний і політичний розвиток країн Північної Європи після Другої світової війни для країн Північної Європи.
2. Особливості скандинавської регіональної моделі соціально-економічного розвитку в епоху «держави добробуту». Вирівнювання динаміки розвитку країн Північної Європи. «Шведська модель»: специфіка податкової системи, основні системи соціального забезпечення, особливості системи трудових відносин.

3. Країни Скандинавії в 1980-ті – початку 2000-х рр.: регіональні особливості переходу до постіндустріальних форм економічного розвитку. Причини дестабілізації «шведської» моделі. Співвідношення регіональних і загальноєвропейських чинників економічної інтеграції. Перебудова партійно-політичного спектра в країнах Скандинавії. Інститут конституційної монархії на початку третього тисячоріччя.

4. Зовнішня політика країн Північної Європи. Закріплення нейтрального статусу Швеції й Фінляндії. Участь Данії, Норвегії в реалізації плану Маршалла й створенні НАТО. Північна Європа й Гельсинкський процес. Розвиток регіональної інтеграції. Північна рада, основні напрямки її діяльності. Специфіка розвитку інтеграційних процесів у Північній Європі.

Семінарське заняття 2. Країни Скандинавії в умовах розбудови держави загального добробуту: соціально-демографічний, соціокультурний і психологічний вимір (2 год)

Логіка обговорення:

1. «Країни скандинавського дива»: шлях до держави загального добробуту.
2. Історія міграційних процесів у Скандинавії. Обмеження імміграції в країнах Скандинавії. «Чи є імміграція загрозою для держави загального добробуту?» Стратегії і розвиток міграційної політики в скандинавських державах.
3. Імміграція і мультикультуралізм у країнах Скандинавії. Криза етнічної ідентичності в країнах Скандинавії. Чинники «розмивання» ідентичності громадян (на прикладі Данії, Норвегії, Швеції).
4. Розвиток освіти Скандинавії в ХХ ст. Початкова і середня освіта. Досягнення Фінляндії в шкільництві на сучасному етапі. Вища школа регіону.
5. Основні тенденції в розвитку культури Скандинавії в ХХ ст.: загальні характеристики й національна специфіка. Постмодерн у Скандинавії. Основні напрямки і теми в літературі країн регіону. Скандинавські письменники – Нобелівські лауреати.
6. Образотворче мистецтво й архітектура. Монументальний живопис і скульптура. Г. Вигеллан. К. Миллес. Графіка і прикладне мистецтво. Скандинавський дизайн. Архітектура. Музеї і виставкові центри.
7. Музичні традиції країн Північної Європи. Видатні композитори.

Вокальне мистецтво. Експорт шведської поп-музики. Музичні фестивалі.

8. Кіно і театр. Розвиток кіномистецтва Скандинавії. Досягнення шведського кінематографа. І. Бергман. Підйом датського кіно в 1980-х рр. Кіномистецтво Фінляндії й Норвегії. Розвиток театрального мистецтва в країнах регіону в ХХ ст. Театральні фестивалі.
9. Повсякденне життя в країнах Скандинавії другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: побут, дозвілля, розваги, форми спілкування. Будинок як осередок індивідуального простору людини. «Скандинавський стиль» у дизайні й архітектурі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Скандинавія в умовах глобалізації кінець ХХ – початок ХХІ ст.

Лекція 3. Країни Скандинавії в умовах глобалізації: особливості розвитку, якість життя та інновації (2 год)

Логіка викладу:

1. Провідні тенденції розвитку скандинавських країн на шляху до глобалізації.
2. Чинники успішного економічного розвитку країн Скандинавії.
3. Північна Європа: інноваційна складова соціальної відповідальності.
4. Соціальні стандарти якості життя та інновації: досвід Швеції.

Лекція 4. Країни Скандинавії в умовах глобалізації: досягнення і перспективи гендерної рівності (2 год)

Логіка викладу:

1. Захист прав жінок у контексті гендерного рівноправ'я.
2. Гендерна рівність – відповідальність усього уряду: матеріальні аспекти сімейної політики в Швеції.
3. Демографічні особливості старіння населення в країнах Скандинавії.

Семінарське заняття 3. Країни Скандинавії в умовах глобалізації: особливості розвитку, якість життя та інновації (2 год)

Логіка обговорення:

1. Північна Європа: інноваційна складова соціальної відповідальності.
2. Взаємозв'язок між соціальними стандартами та інноваціями (Норвегія, Швеція, Фінляндія, Данія).
3. «Шведський соціалізм». Соціальні стандарти і рівень життя. Охорона здоров'я. Доступ до освіти. Відпочинок і його форми. Індекс людського розвитку в країнах Скандинавії.
4. Міста Північної Європи стабільно зростають: аналіз провідних тенденцій урбанізації і міського життя Скандинавії.

Семінарське заняття 4. Країни Скандинавії в умовах глобалізації: досягнення і перспективи гендерної рівності (2 год)

Логіка обговорення:

1. Гендер, молодь і зайнятість. Гендерна рівність – питання освіченості. «Здобувати освіту має бути вигідно і чоловікам, і жінкам». Ян Б'єрклунд, міністр освіти Швеції. Вивчення «антинавчальної» культури серед хлопчиків і способи її подолання. Більше жінок-професорів: трансформація гендерної структури у ВНЗ Швеції.
2. Гендерна рівність і Програма гідної праці. Реалізація принципів гендерної рівності в доступі до професій, ринку праці, рівні зарплати в країнах Скандинавії.
3. Гендерна рівність – відповідальність усього уряду (на прикладі Швеції). Інтеграція принципу гендерної рівності як окрема стратегія. «Як тільки ми ввели більш прозору і відкриту політику призначення на посади, частка жінок-керівників установ помітно зросла», Стефан Аттефалль, міністр у цивільних і житлових питань Швеції. Державні інституції в діяльності щодо гендерної рівності на ринку праці. Оплата праці чоловіків і жінок.
4. «Транспортна система має забезпечувати потреби і чоловіків, і жінок», Катаріна Ельмсетер-Сверд, міністр інфраструктури Швеції. Транспортна система і

гендерна рівноправність у Скандинавії.

5. Демографічні особливості старіння населення в країнах Північної Європи. Успішне старіння: суб'єктивний добробут літніх людей.
6. Міф про конфлікт між поколіннями. «Норвегії потрібно більше дітей!»: демографічна політика в країнах Скандинавії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Загальна характеристика Латиноамериканського регіону

Лекція 5. Латинська Америка на світовій карті (2 год.)

1. Великі географічні відкриття. Формування Латиноамериканського регіону.
2. Соціально-економічний розвиток країн Латинської Америки на зламі XX – XXI століть.
3. Експертний аналіз специфіки американських інтеграційних моделей.

Лекція 6. Етнонаціональна історія країн Латинської Америки

(2 год.)

1. Етнічний склад населення Латинської Америки на етапі Середньовіччя та Нового часу.
2. Сучасна етнічна карта країн Латинської Америки.
3. Латиноамериканський регіон в контексті сучасних моделей міжнаціонального порозуміння.

Семінарське заняття 5. Латинська Америка на світовій карті (2 год.)

1. Історіографія проблеми.
2. Світогляд та культурні традиції латиноамериканських індіанців.
3. Віросповідна система індіанських народів.
4. Моделі та сценарії подальшої інкорпорації індіанців в європейські суспільства Латинської Америки.

Семінарське заняття 6. Етнонаціональна історія країн Латинської Америки (2 год.)

1. Історіографія проблеми.
2. Світоглядні орієнтири афроамериканців Латиноамериканського регіону.

3. Культурні традиції афроамериканців Латинської Америки.
4. Особливості віросповідної культури афроамериканців.
5. Вірогідні сценарії розвитку діалогу культур регіону.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Культурний та етноконфесійний розвиток країн Латинської Америки

Лекція 7. Новітня культура та традиції країн Латинської Америки (2 год.)

1. Культура народів Латинської Америки.
2. Побутові традиції народів латиноамериканського регіону.
3. Взаємозв'язок національних культур регіону.

Лекція 8. Етноконфесійний розвиток сучасних країн Латинської Америки (2 год.)

1. Конфесійна карта Латиноамериканського континенту.
2. Релігійний синкретизм.
3. Латиноамериканська модель співіснування конфесій.
4. Експертний аналіз ролі церкви в сучасних суспільних процесах країн регіону.

Семінарське заняття 7. Новітня культура та традиції країн Латинської Америки (2 год.)

1. Свято в латиноамериканській культурі.
2. Бразильський карнавал.
3. «Свято мертвих» в Мексиці.
4. Карнавалізованість мистецтва та архітектури Латинської Америки.

Семінарське заняття 8. Етноконфесійний розвиток сучасних країн Латинської Америки (2 год.)

1. Галерея портретів діячів латиноамериканської літератури.
2. Видатні представники латиноамериканського живопису.
3. Латиноамериканський кінематограф.
4. Аналіз феномену латиноамериканського художнього стилю.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість	Кількість одиниць	Максимальна кількість
Відвідування лекції	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом за змістовим модулем		59		59		59		59	
Разом за 11 семестр		100/236= 0,424							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль I. Скандинавія другої половини XX ст.		
Тема 1. Скандинавський регіоналізм: поняття і чинники виокремлення.	10	5
Тема 2. Країни Скандинавії в умовах розбудови держави загального добробуту: соціально-демографічний і психологічний вимір.	10	5
Разом за змістовим модулем I	20	10
Змістовий модуль II. Скандинавія в умовах глобалізації к. XX – початок XXI ст.		
Тема 3. Країни Скандинавії в умовах глобалізації: особливості розвитку, якість життя та інновації.	10	5
Тема 4. Країни Скандинавії в умовах глобалізації: досягнення і перспективи гендерної рівності.	10	5
Разом за змістовим модулем II	20	10
Змістовий модуль III Загальна характеристика Латиноамериканського регіону		
Тема 5. Латинська Америка на світовій карті.	10	5
Тема 6. Етнонаціональна історія країн Латинської Америки.	10	5
Разом за змістовим модулем III	20	10
Змістовий модуль IV Культурний та етноконфесійний розвиток країн Латинської Америки		
Тема 7. Новітня культура та традиції країн Латинської Америки.	10	5
Тема 8. Етноконфесійний розвиток сучасних країн Латинської Америки.	10	5
Разом за змістовим модулем IV	20	10
Разом за семестр	80	40

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за навчальним матеріалом окремих модулів після завершення лекційних і практичних занять.

Форма проведення – письмова, письмово-усна.

Завдання для модульної контрольної роботи та критерії їх оцінювання розробляються лектором. Він проводить і оцінює модульні контрольні роботи.

Тривалість проведення письмового модульного контролю становить 2 академічні години.

Письмові контрольні роботи зберігаються на кафедрі до кінця навчального року.

Результати перевірки письмових контрольних завдань доводяться до відома студентів не пізніше ніж через два робочі дні після їх виконання.

Студент, який не згоден з отриманою за результатами модульного контролю оцінкою, має право подати апеляцію безпосередньо після оголошення оцінки. У цьому випадку завідувач кафедри призначає апеляційну комісію, яка зобов'язана розглянути апеляцію в присутності студента.

<i>Оцінка</i>	<i>Критерії</i>
20 – 25	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу.
14 – 19	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі неточності та помилки.
8 – 13	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0 – 7	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю – письмова. Зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри та зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на першому занятті.

Рівень знань	Оцінка	Критерії оцінювання відповіді
---------------------	---------------	--------------------------------------

Відмінний рівень	31 – 40	<p>Відповідь студента:</p> <ul style="list-style-type: none"> - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірне розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.
Добрий рівень	21 – 30	<p>Студент дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання.
Задовільний рівень	11 – 20	<p>Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу; - відповідь не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються відповідного питання; - у роботі багато грубих орфографічних помилок;
Незадовільний рівень	0 – 10	<p>Студент взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно безсистемною чи алогічною.</p>

6.6.Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 бали	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV	
	Л.1 (1 б.)	Л.2 (1 б.)	Л.3 (1 б.)	Л.4 (1 б.)	Л. 5 (1 б.)	Л.6 (1 б.)	Л.7 (1 б.)	Л.8 (1 б.)
Лекції (бали)								
Семінарські заняття (бали)	С.1 (11б)	С.2 (11б)	С.3 (11 б.)	С.4 (11 б.)	С.5 (11 б.)	С.6 (11 б.)	С. 7 (11 б.)	С. 8 (11 б.)
СР (бали)	Ср. 1 (5 б.)	Ср. 2 (5 б.)	Ср. 3 (5 б.)	Ср. 4 (5 б.)	Ср. 5 (5 б.)	Ср. 6 (5 б.)	Ср. 7 (5 б.) 10	Ср. 8 (5 б.)
Модульний контроль (бали)	МКР 25 б.		МКР 25 б.		МКР 25 б.		МКР 25 б.	

8. Список рекомендованої літератури

До модулів I, II

1. Країни Північної Європи: Норвегія. – Режим доступу: https://elibrary.ivinas.gov.ua/472/1/Entsyklopedia_verska-148-168.pdf
2. Adams, R.-M., & Komu, T. (2022). Radically Ordinary Lives: Young Rural Stayers and the Ingredients of the Good Life in Finnish Lapland. *YOUNG*, 30(4), 361–376. <https://doi.org/10.1177/11033088211064685>
3. Aho, L.-E. (2020). Motherless Girls and the Orphan Myth in the Making of Nation: The Gendered Representation of a Nation in the Repertoire of the Finnish Theatre Company, 1872–76. *Nineteenth Century Theatre and Film*, 47(2), 179–208. <https://doi.org/10.1177/1748372720942774>
4. Björnstedt K. Den paradoxala jämställdheten : en diskursanalys av talet om jämställdhet i socialt arbete. Faun Förlag, 2008. 232 s.
5. Bomsdorf C., Jung E. Vergewaltigung auf Schwedisch — Der Fall Assange // Die Welt. 2010. 8. Dez. URL: <http://www.welt.de/politik/ausland/article11454349/Vergewaltigung-auf-Schwedisch-Der-Fall-Assange.html>
6. Elvin-Novak Y., Thomsson H. Att göra kön — om vårt våldsamma behov av att vara kvinnor och män. Optimal Förlag, 2007. 302 s.
7. Krivonos, D., & Näre, L. (2019). Imagining the ‘West’ in the Context of Global Coloniality: The Case of Post-Soviet Youth Migration to Finland. *Sociology*, 53(6), 1177–1193. <https://doi.org/10.1177/0038038519853111>
8. Munkejord, M. C. (2017). Local and transnational networking among female immigrant entrepreneurs in peripheral rural contexts: Perspectives on Russians in Finnmark, Norway. *European Urban and Regional Studies*, 24(1), 7–20. <https://doi.org/10.1177/0969776415587122>
9. Nikunen, M., & Ikonen, H.-M. (2021). Moral Orders of Mobility: Youth Aspirations and ‘Doing’ Social Position in Finland. *Sociological Research Online*, 26(4), 908–925. <https://doi.org/10.1177/1360780421997838>
10. Stachowski, J. (2020). Processes of socio-spatial exposures and isolations among Polish labour migrants in rural Norway: Exploring social integration as a lived experience. *European Urban and Regional Studies*, 27(4), 379–397. <https://doi.org/10.1177/0969776420930758>

Відео ресурси

Переїзд зі столиці у маленьке містечко: Історія українки у Швеції. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=s2aZawAouzk>

До модулів III, IV

1. Бредіхин А. В. Джерела до вивчення системи відносин США з країнами Латинської Америки на межі XIX-XX ст. [Історичні і політологічні дослідження](#). 2013. № 2. С. 133-137.

2. Вайнтруб І. Царство стародавніх майя: “Словесний портрет” сакральної культури майяської цивілізації. Людина і світ. 1998. №7. С.35-39.
3. Весела Н.М. Роль Бразилії в інтеграційних процесах в Латинській Америці. Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка: “Міжнародні відносини”. Випуск 14. К.: Київський університет імені Тараса Шевченка, 1999. С.27-29.
4. Весела Н.М. Участь Мексики у НАФТА. Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. Випуск 10 (Частина II). К.: Київський університет імені Тараса Шевченка, 1999. С.30-35.
5. Європейська комісія. Зовнішні зв'язки ЄС у відносинах з країнами Латинської Америки. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ec.europa.eu/external_relations/argentina/index_en.htm.
6. Кириченко В. Латиноамериканська і панамериканська інтеграція у контексті перехідного періоду. Дослідження світової політики. Зб. наук.пр. Вип. 29. К.: ІСЕМВ НАН України, 2004. С.45–62.
7. Кириченко В.П. Китай: до євроатлантичних структур через Латинську Америку. Дослідження світової політики. Вип. 24. К., 2003. С.31-39.
8. Кулінич Т. Громадянські суспільства країн Ібероамерики на сучасному етапі розвитку. Ібероамериканська спільнота націй. Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Міжнародні відносини. 2007. № 35–36.
9. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Кол. авторів; за ред.. А.Є. Конверського. Харків; Фоліо, 2013. 863с.
10. Панченко В.І. Проблема культурного синтезу. На матеріалах культури Латинської Америки. К.: Видавничо – поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 175 с.
11. Рубель В.А. Історія цивілізацій доколумбової Америки. Київ: Либідь, 2005. 490 с.
12. Солодкий С. Латинська Америка на порозі масштабної кризи. Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/70235/>
13. Столярчук Н. Світоглядно-естетичні засади художньої культури давніх мезоамериканців. Науково-теоретичний альманах «Грані». 2020. Вип.23. (№11-12), С.14-24.

14. Талах В. Забуті володарі (Про цивілізацію давніх майя). Всесвіт. 1992. № 10. С.157-164.
15. Черненко И. Ліворуч! Політичні тенденції Латинської Америки. Політика і час. 2007. № 5. С. 46-50.
16. Problems of Democracy in Latin America. Institute of Latin American Studies, Stockholm University, 1996.
17. Presidentialism and Democracy in Latin America / Ed. By Mainwaring S., Shugart MS Cambridge. New York, 1997.